

Sustainable employability

Hervorming van de
ziektepensioenen voor de
ambtenaren: een aanzet tot re-
integratie?

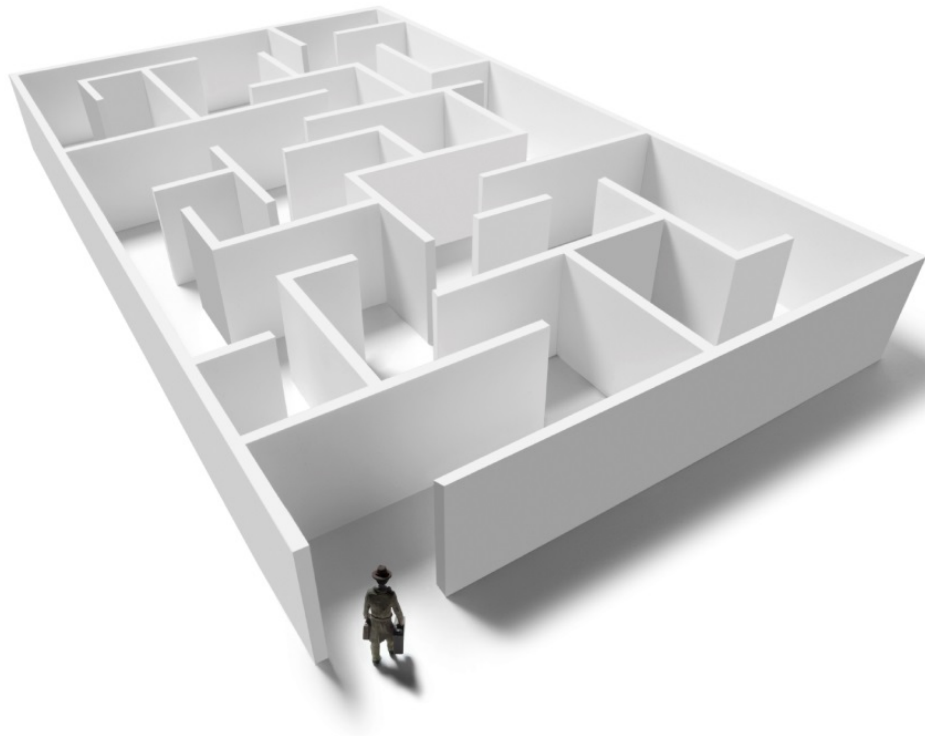
www.uantwerpen.be/ria.janvier

Universiteit Antwerpen

GROTE LIJNEN

- 1) Huidige regeling
- 2) Facts & figures
- 3) Overwegingen & afwegingen
- 4) Commissie Pensioenhervorming
2020-2040
- 5) Federaal regeerakkoord 2014
- 6) (Kostprijsberekening)
- 7) **RE-INTEGRATIE**

Ziektepensioenen – Ambtenaren

HUIDIGE REGELING

Huidige regeling

- (Definitieve) lichamelijke ongeschiktheid

Ongeacht de leeftijd

Grond tot definitieve ambtsneerlegging

- Tijdelijk / Definitief pensioen

... met het (statutair) ziekteverlof

Huidige regeling

- **Ambtshalve pensionering**

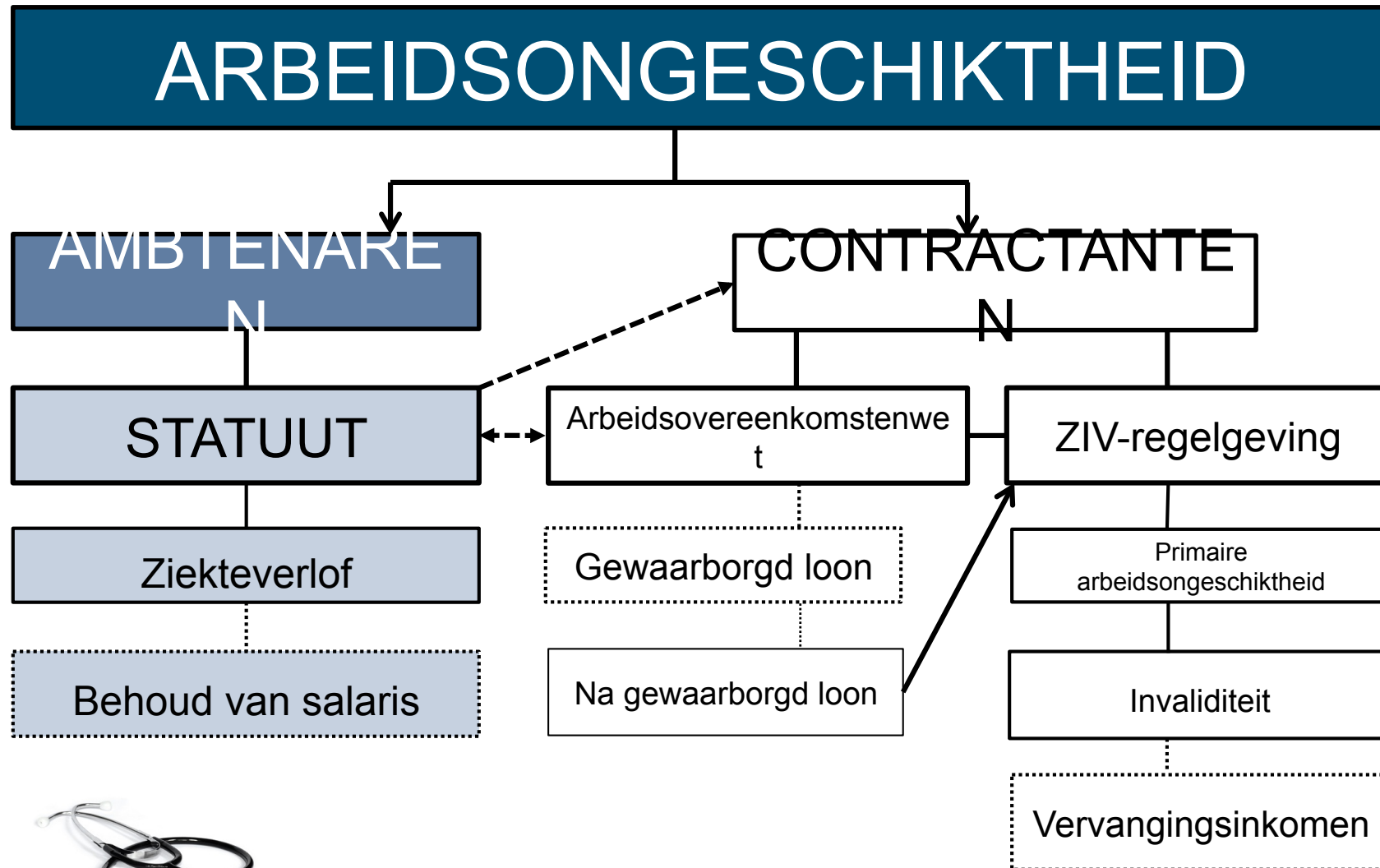
Na 365 kalenderdagen afwezigheid wegens ziekte
vanaf de zestigste verjaardag

- Zonder dat er sprake moet zijn van een definitieve ongeschiktheid
- Automatisch (?) / Facultatief (Vlaams Personeelsstatuut)

Of zo resterende ziektedag > 365 dagen

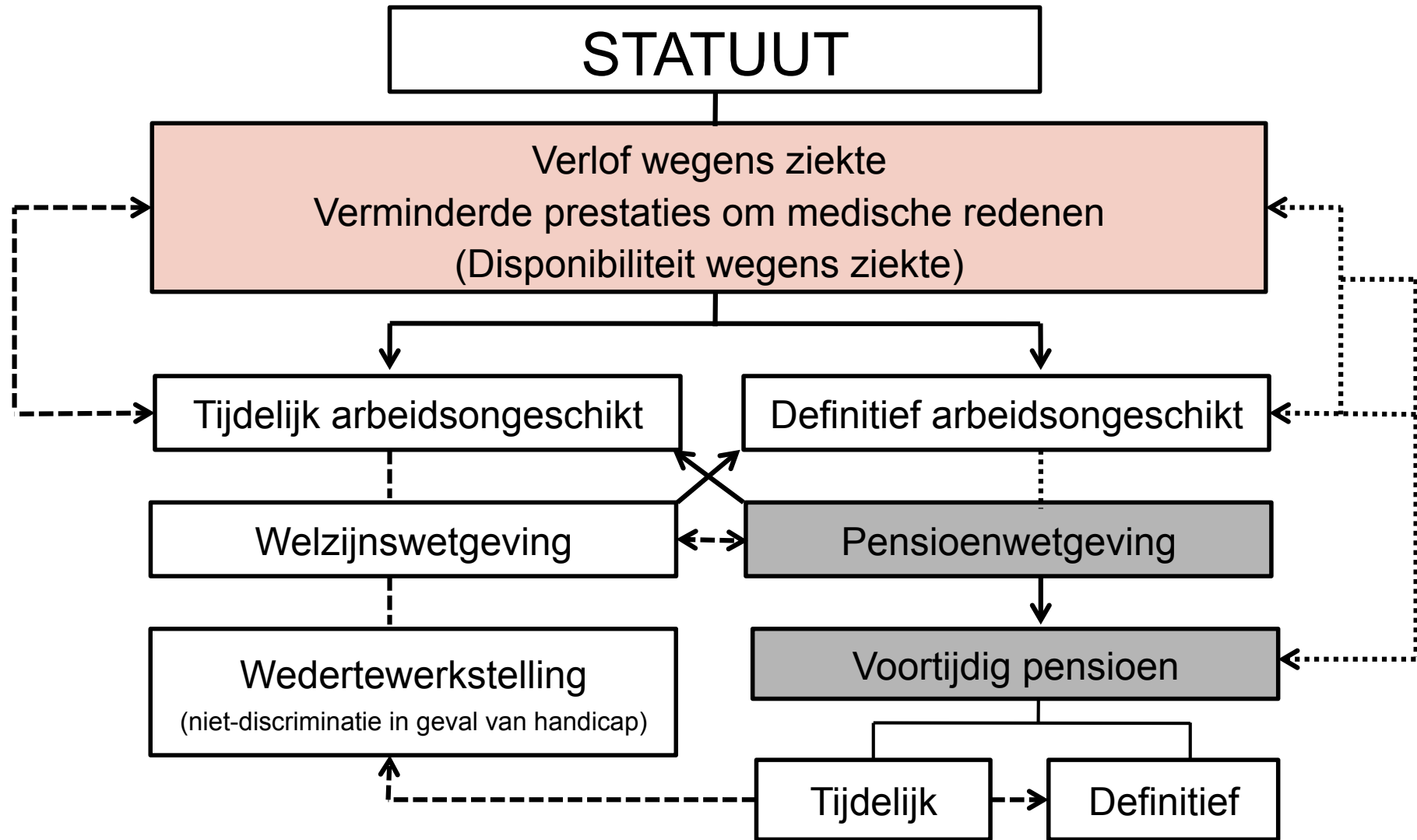

Ambtenaar *versus* contractant

ZIEKTE / ONGEVAL – AMBTENAREN

Verlof wegens ziekte

Niveau	Verlof wegens ziekte
Federale overheid	21 werkdagen / 12 maanden anciënniteit
Vlaamse overheid	666 werkdagen (VPS)
Onderwijs – Vl. Gem.	30 kalenderdagen / 12 maanden sociale anciënniteit
Vlaamse lokale besturen	21 werkdagen / jaar dienstanciënniteit (RPB)

Verlof wegens ziekte

Niveau	Verlof wegens ziekte
Waals Gewest	// federale overheid
Onderwijs – Fr. Gem.	15 werkdagen per schooljaar, slechts overdraagbaar tot maximum 182 werkdagen
Waalse lokale besturen	Keuze van de raad 21 werkdagen / jaar (rondzendbrief – maar afwijkingen – e.g. provincie Luik)

Verminderde prestaties

- **OM MEDISCHE REDENEN**

- Zeer grote variatie volgens geldende statuut
 - Bevoegde medische instantie
 - Initiatief
 - Minimaal vereiste voorafgaande afwezigheid
 - Wedertewerkstellingspercentage
 - Verdeling over de werkweek
 - Initiële duur & verlengingen

Belangrijk instrument met het oog op re-integratie!

Disponibiliteit wegens ziekte

Niveau	Disponibiliteit wegens ziekte
Federale overheid	Ja
Vlaamse overheid	Neen
Onderwijs – Vlaams	Ja
Vlaamse lokale besturen	Keuze van de raad
Provincie Antwerpen	Neen (andere provincies: ja)
Stad / OCMW Antwerpen	Ja

Disponibiliteit wegens ziekte

Niveau	Disponibiliteit wegens ziekte
Waals Gewest	Ja
Onderwijs – Fr. Gem.	Ja
Waalse lokale besturen	Keuze van de raad (aanbeveling rondzendbrief)

Quid, indien geen disponibiliteitsregeling?

Ziektepensioenen – Ambtenaren

FACTS & FIGURES

Diverse uitdagingen

- Dubbele vergrijzing in het kwadraat (= 2^2)
- Vervroegde uittrede
- Financiële (on)houdbaarheid
- Complexiteit annex onbegrijpelijkheid
- Verander(en)de gezinsopbouw

Vervroegde uittrede

- Redenen van oppensioenstelling (2014)
 - Ziekte = 12,07%
 - Vervroegd = 65,54%
 - Leeftijdsgrens = 12,83%
- Gemiddelde pensioenleeftijd
 - Federaal
 - Zonder ziektepensioen = 60,78 jaar
 - Met ziektepensioen = 59,64 jaar

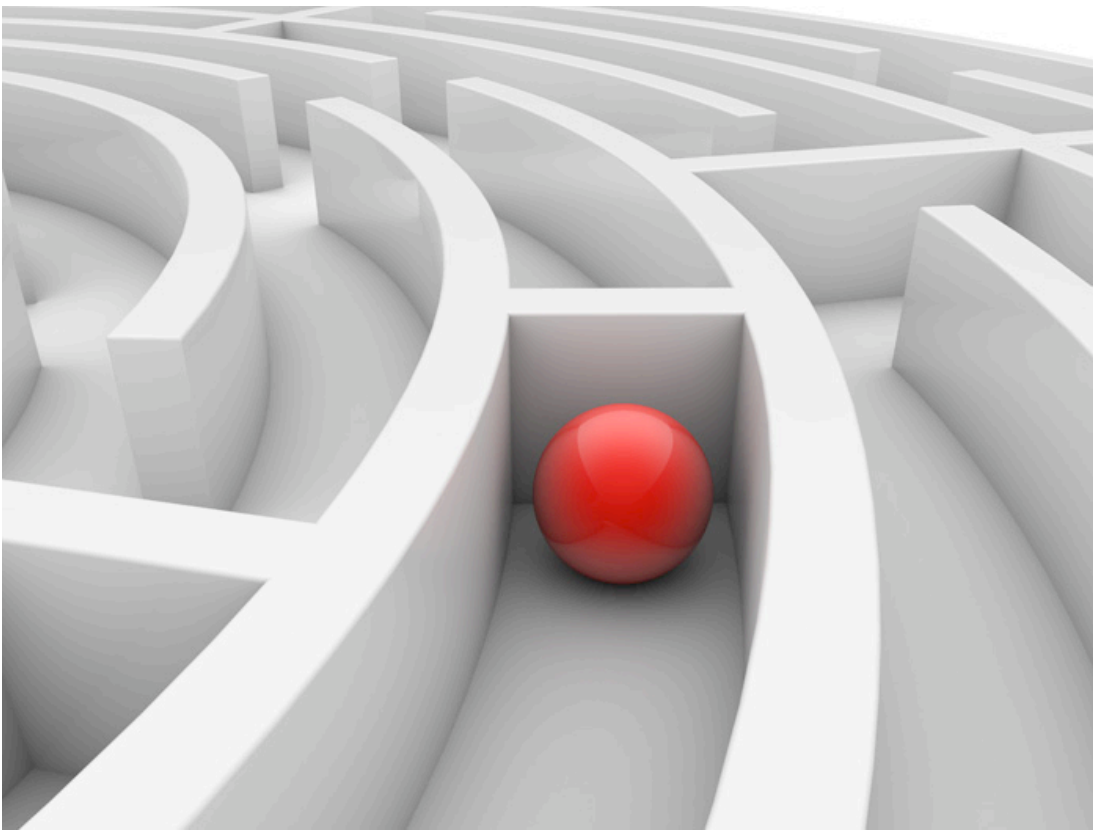
Redenen van oppensioenstelling

Jaar	Leeftijdsgren s	<i>Ambtswege</i>	Ziekte	Vervroegd	<i>Uitgesteld</i>	<i>Andere</i>
2009	9,25%	0,21%	14,07%	68,45%	5,56%	2,45%
2010	9,18%	0,13%	13,91%	67,93%	6,05%	2,80%
2011	11,05%	0,07%	15,76%	64,18%	6,30%	2,63%
2012	11,60%	0,04%	13,22%	65,32%	6,78%	3,03%
2013	12,34%	0,02%	13,27%	64,57%	6,02%	3,78%
2014	12,83%	0,03%	12,07%	65,54%	5,62%	3,90%
Totaal	10,23%	0,14%	13,99%	66,56%	5,82%	3,26%

Gemiddelde pensioenleeftijd

2014	Zonder ziektepensioen	Met ziektepensioen	Vershil
Brusselse lokale besturen	61,59	60,77	0,82
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	62,20	61,29	0,91
Duitstalige Gemeenschap	62,00	60,36	1,64
Duitstalig Onderwijs	60,66	60,28	0,38
Federaal	60,78	59,64	1,14
Franstalige Gemeenschap	61,91	61,30	0,61
Franstalig Onderwijs	61,04	59,95	1,09
Nederlandstalig Onderwijs	60,72	60,01	0,71
Vlaamse Gemeenschap / Gewest	61,68	60,94	0,74
Vlaamse lokale besturen	61,18	60,09	1,09
Waalse lokale besturen	61,66	60,69	0,97
Waals Gewest	62,69	61,61	1,08

Ziektepensioenen – Ambtenaren

**OVERWEGINGEN &
AFWEGINGEN**

OVERWEGINGEN / 1

- Vooruitgang medische wetenschap (sinds 1961)
- ‘Geschikt voor de uitoefening van een ander ambt’
 - Zelden wedertewerkstelling
 - Kwestie van mentaliteit en bereidheid
 - Goedkoper voor de overheidswerkgever om een ouder niet meer volledig arbeidsgeschikte ambtenaar te laten afvloeien

OVERWEGINGEN / 2

- Te veel betrokken medische instanties
 - Medex versus arbeidsgeneesheer
- Onoplosbare toestanden bij combinatie van een vaste benoeming met een tijdelijke aanstelling of een contractuele tewerkstelling
 - Vooral in de sector onderwijs

AFWEGINGEN

Betere bescherming voor (jonge)
ambtenaren met korte loopbaan

versus

Afblokken van de ontsnappingsroute
via ambtshalve pensionering

Betere bescherming

- Pensioenberekening volgens 'klassieke' formule
- Waarborg = minimumpensioen
 - Soort bijstandsregeling
 - Onderscheid gehuwd / niet gehuwd
 - Toerekening arbeids- en vervangingsinkomen
- Uitgestoten op de arbeidsmarkt...
 - Ingewikkelde cumulatieregeling

Huidige pensioenformule

Aanneembare diensten

(D)

Effectief gepresteerde diensten

'Gelijkgestelde' diensten

Bonificaties (o.a. diploma)

Refertewedde (RW)

Baremieke wedde

Gemiddelde van de laatste 10 (5) jaar

Niet begrensd

$$\frac{D}{\text{Tantième}} \times RW$$

1/60 (1/55 – 1/50 – 1/48

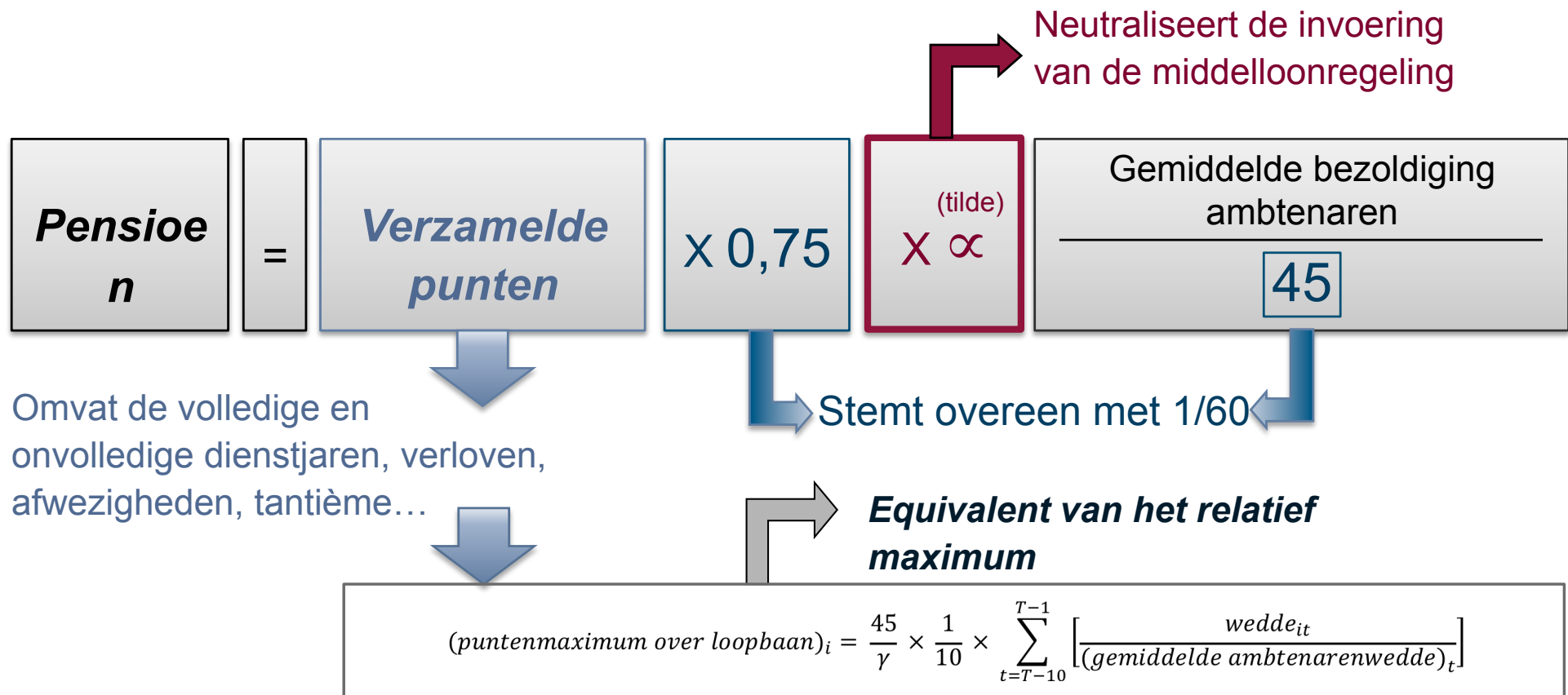
(...))

$$\leq \frac{3}{4} RW$$

Toekomstige pensioenformule

$$\text{Pensioen}_i = (\text{verzamelde punten}_i) \times (\text{waarde van het punt})_t$$

Afbllokken ontsnappingsroute

- Ambtshalve pensionering op 61 jaar...
- Als alternatief / tegenreactie voor:
 - Verhoging normale pensioenleeftijd
 - 66 jaar (2025) 67 jaar (2030)
 - Strengere voorwaarden voor de toegang tot het vervroegd pensioen

Toekomstig gedrag?

	REGEL		<i>UITZONDERINGEN</i>	
JAAR	Minimum-leeftijd	Loopbaan-voorwaarde	Loopbaan op 60 jaar	Loopbaan op 61 jaar
2015	61,5 jaar	40 jaren	41 jaren	
2016	62 jaar	40 jaren	42 jaren	41 jaren
2017	62,5 jaar	41 jaren	43 jaren	42 jaren
2018	63 jaar	41 jaren	43 jaren	42 jaren
2019	63 jaar	42 jaren	44 jaren	43 jaren

Plus uitfasering diplomabonificatie voor de toegang tot het pensioen

www.pensioen2040.belgië.be

Ziektepensioenen – Ambtenaren

Commissie pensioenhervorming 2020-2040

Hervormingsvoorstel

- Toepassing ZIV-uitkeringen
 - Ook werkloosheidsverzekering?
- ***Interferentie rechtspositieregelingen***
 - Bevoegdheidskwestie
 - Model van het 'gewaarborgd loon'?

Ziektepensioenen – Ambtenaren

Federaal regeerakkoord 2014

Ziektepensioen

“De regering zal, in overleg met de Gewesten, de Gemeenschappen en de lokale besturen, onderzoeken hoe het ziektepensioen voor ambtenaren kan worden vervangen door arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in het kader van het ziekte- en invaliditeitsstelsel voor werknemers”.

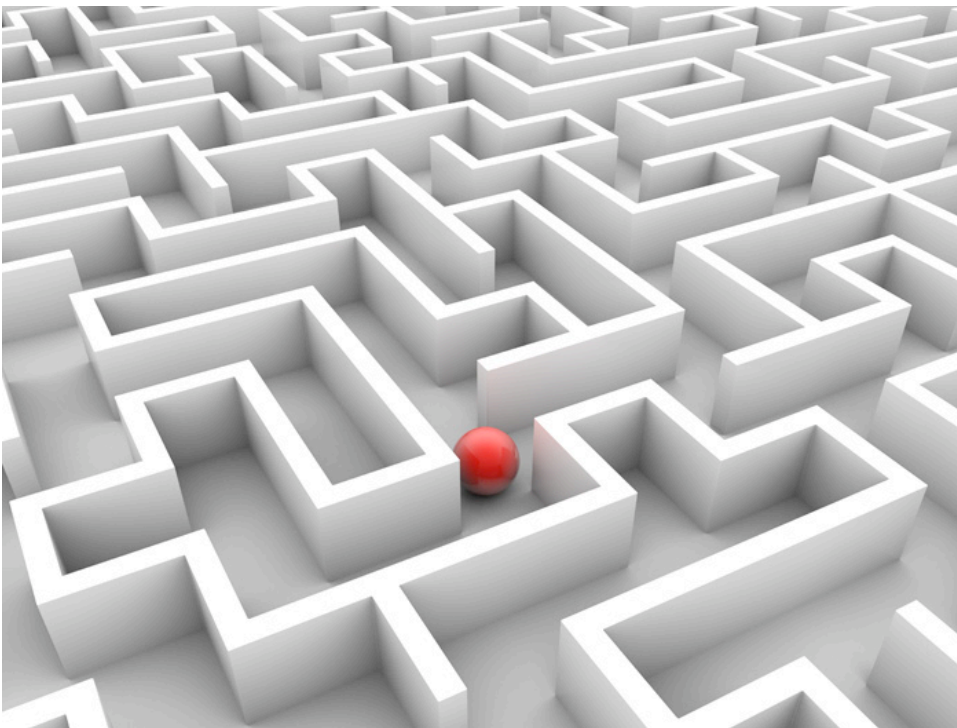
GESCHIKT

ONGESCHIKT

Commissie Sociale Zaken

- Daniël BACQUELAINE (minister Pensioenen)
 - Overleg start begin volgend jaar = 2016
- Maggie DE BLOCK (minister Sociale Zaken)

***De ziektepensioenregeling van de
ambtenaren:
van ‘revisited’ tot ‘recalculated’***

Ria JANVIER

Bart LAMBRECHTS

Guy VAN CAMP

Frank VANDENBROUCKE

Centrale onderzoeksvraag

Wat is de kostprijs van de arbeidsongeschiktheidsregeling voor de ambtenaren indien het voorstel van de Commissie Pensioenhervorming 2020-2040 tot hervorming van de ziektepensioenen van de ambtenaren al dan niet wordt gevolgd?

Deelvragen

A. Kostprijs huidige regeling

1. Statutaire ziekteverlofregeling
2. Ziektepensioenen

B. Kostprijs toekomstige regeling na hervorming

1. Ongewijzigd gedrag
2. Gewijzigd gedrag // contractanten

C. *Kostprijs toekomstige regeling zonder*

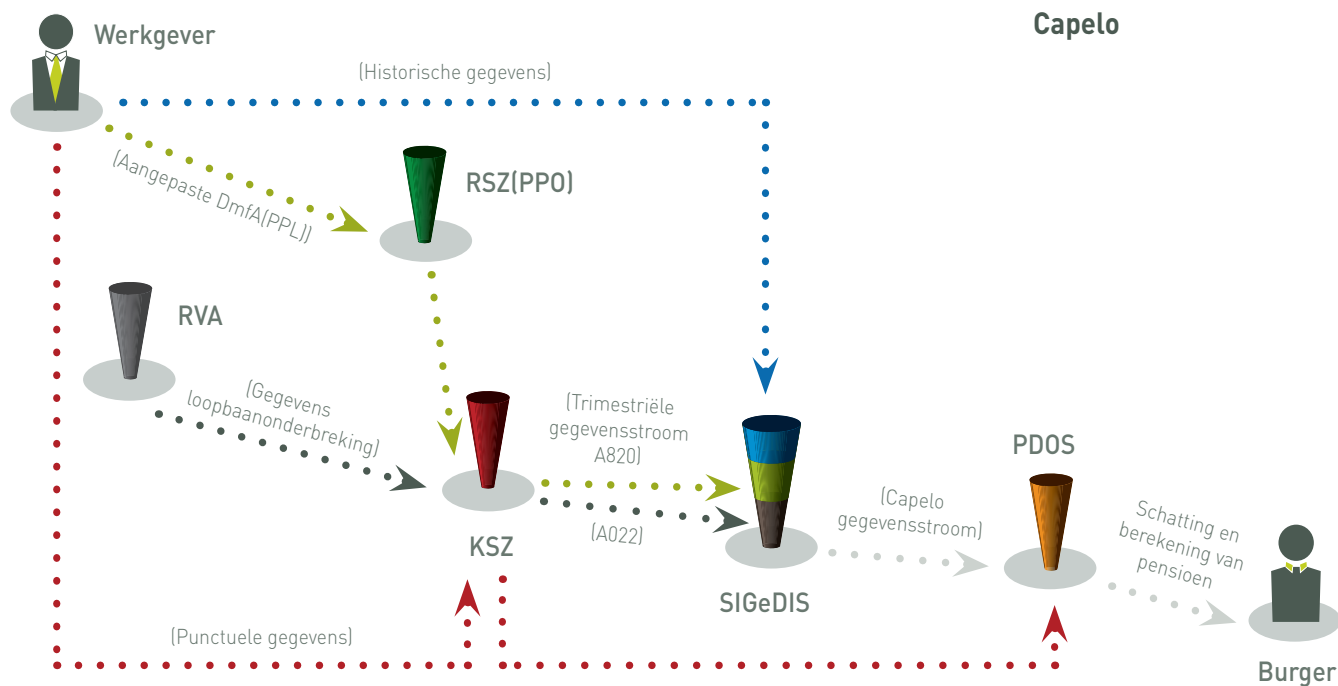
hervorming

1. Ongewijzigd gedrag
2. Gewijzigd gedrag \approx verstrenging toegang pensioen

Methodologie

- Statutaire ziekteverlofregelingen
- Ziektepensioenen

Bron: SIGeDIS, Jaarverslag 2009-2010,
p. 19

Statutaire ziekteverlofregelingen

CASE-ONDERZOEK

- Federale overheid

Federale
Overheidsdienst
FINANCIEN

- Vlaamse overheid
 - Vlimpers & Vlaams onderwijs

Vlaamse
overheid

- Lokale overheid

Provincie
Antwerpen

STAD ANTWERPEN

Statutaire ziekteverlofregelingen

DATAGARING

- Persoonsgebonden variabelen
- Werkgerelateerde variabelen
- Ziektegerelateerde variabelen

VASTBENOEMDE PERSONEELSLEDEN

Idem voor de contractanten (B.2)

Ziektepensioenen

- Wel populatiegegevens
- Pensioendienst voor de Overheidssector
 - Via Capelo
- Ethias
 - Ongeveer de helft van de pensioenen op lokaal

ethias

Profiel overheidscontractanten

- Kostprijs voor de sociale zekerheid?

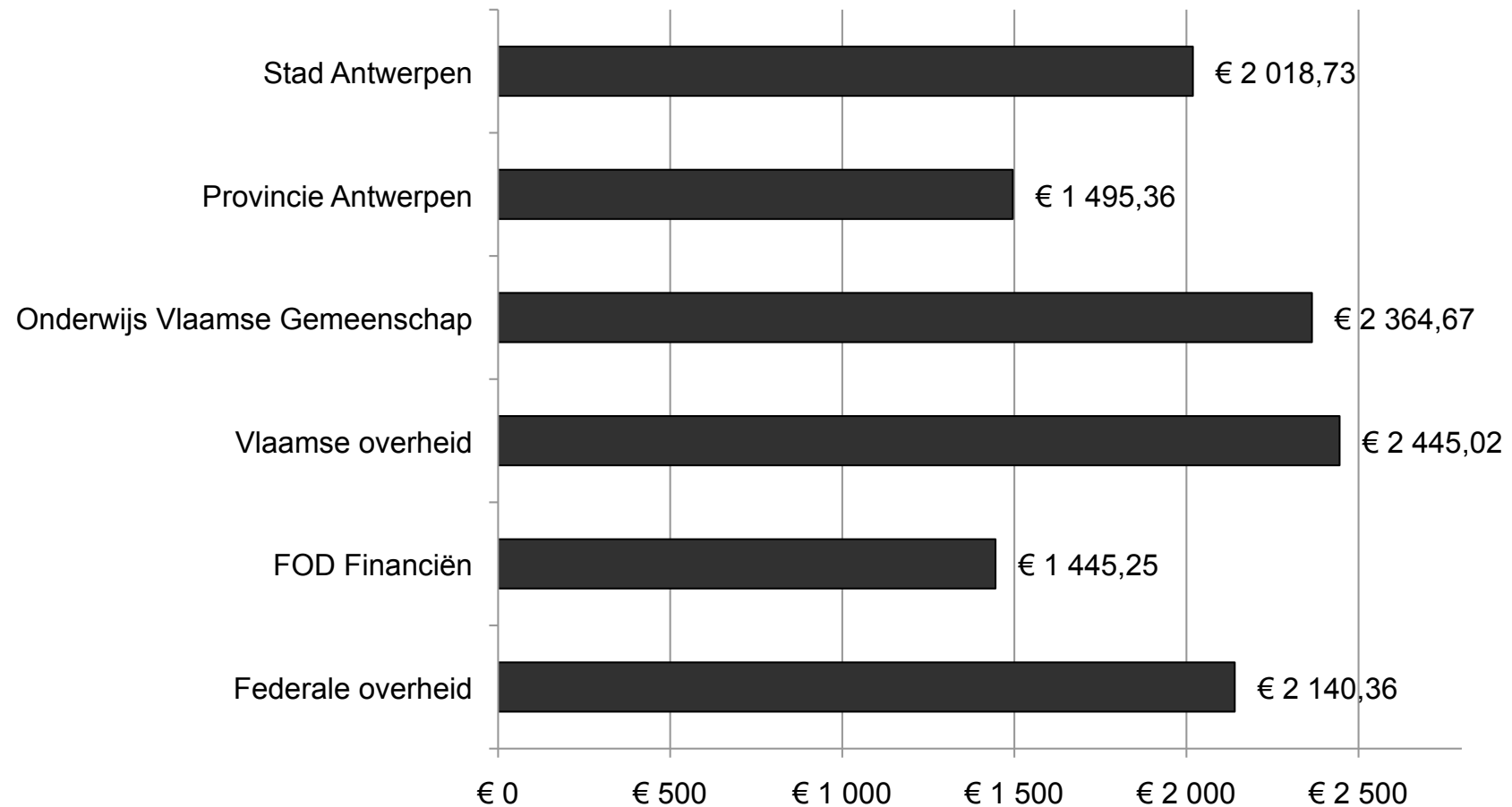
- Ziekte-dagen per kwartaal (≠ uitgekeerde bedragen)
 - Geslacht
 - Leeftijd in klassen
 - Laatst beschikbare (onbegrensde) dagloon in klassen
 - Nummer Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)
- Gezinsprofiel personen in invaliditeit

Kostprijs statutair ziekteverlof (2013)

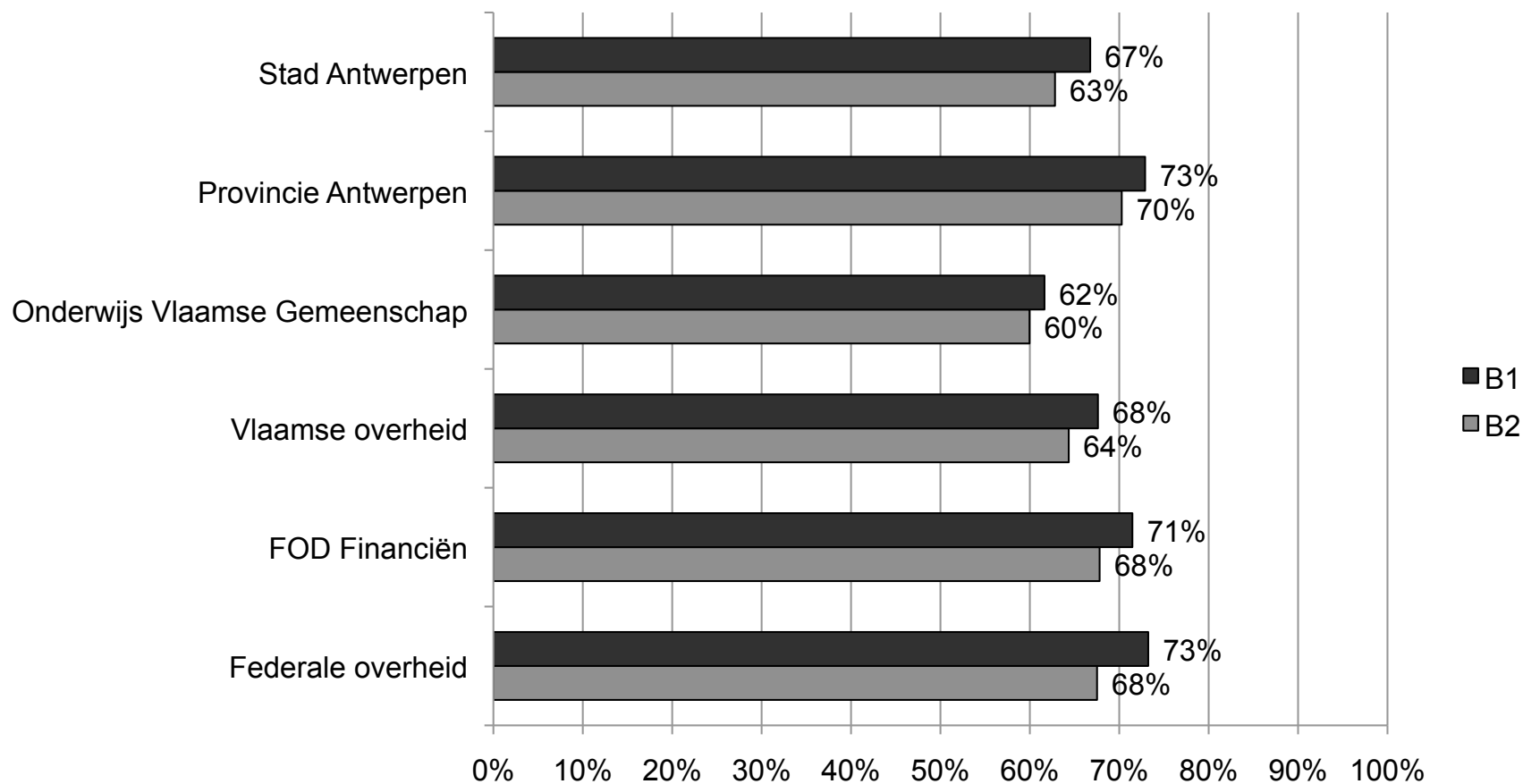
Per actief (vastbenoemd) statutair personeelslid

Kostprijs hervormingsvoorstel (2013)

Relatieve kost ten opzichte van het huidige systeem

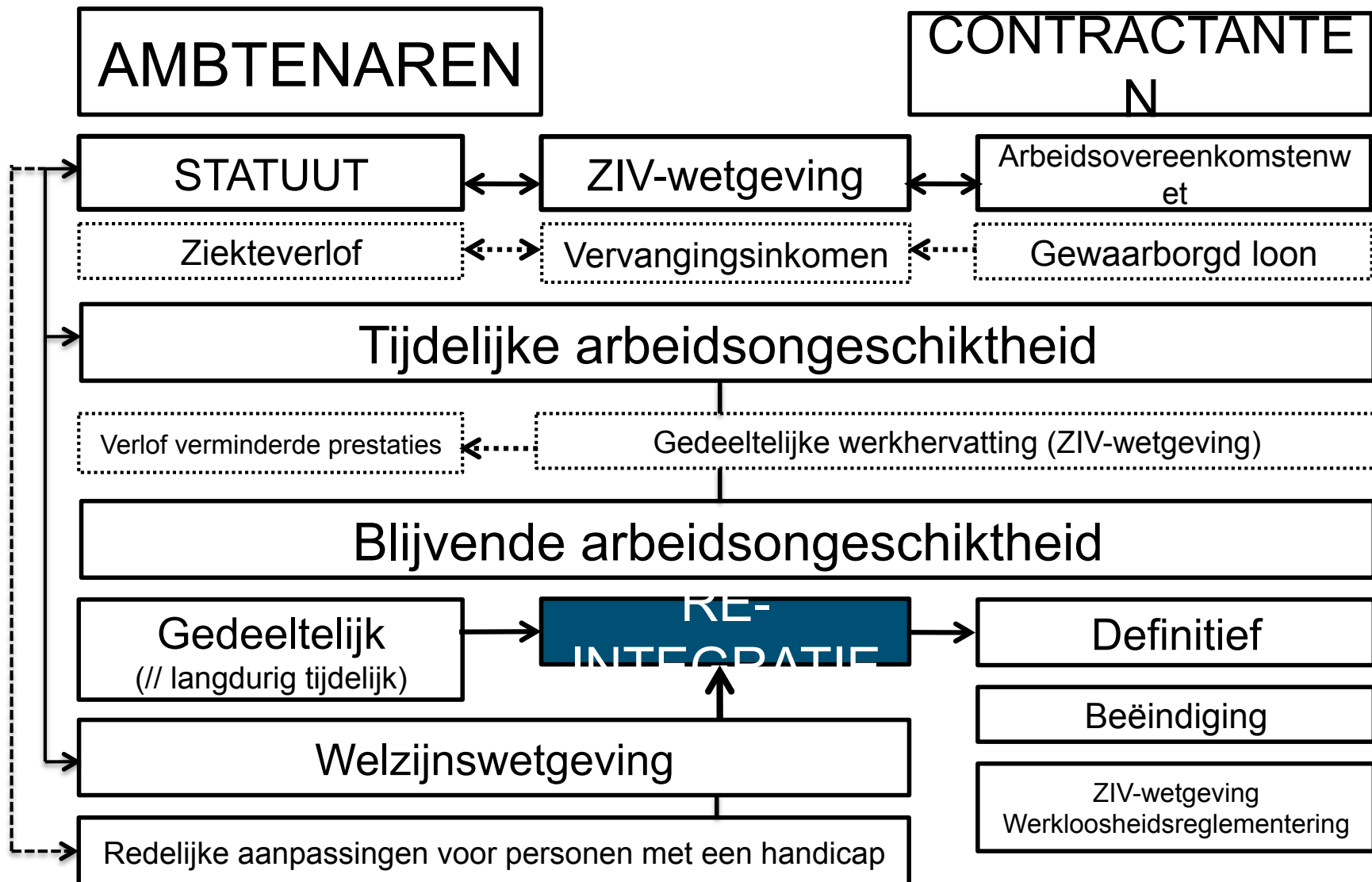

Ziektepensioenen – Ambtenaren

RE-INTEGRATIE

Hervormingsvoorstel CPH

RE-INTEGRATIE

- **Werkbaar werk** in het algemeen
- **Bedrijfsarts** als centrale 're-integrator'
 - Met een juridisch afdwingbaar initiatiefrecht
- Andere accenten in de **ZIV-wetgeving**
 - Verlof verminderde prestaties om medische redenen
- Duidelijkheid aangaande de invulling van **redelijke aanpassingen** voor personen met een **handicap**

'Gecoördineerde' politiek

Pensioenen
Steun NVA

Werk
Sociale zaken

GEÏNTEGREERDE AANPAK RE-
INTEGRATIE

Meer informatie?

- R. JANVIER et S. AERTS, “Leçon 3 - Les circuits d’incapacité dans le secteur public: labyrinthes sans issue?” in R. JANVIER (éd.), Le droit social de la fonction publique, Collection de l’Association belge pour le droit du travail et de la sécurité sociale, n° 9, Bruges, la Charte, 2015, 117-181.
- S. AERTS en R. JANVIER, “Arbeidsongeschiktheids-circuits in de publieke sector, met de focus op de ambtenaren”, Tijdschrift voor Sociaal Recht 2015/1-2, 103-179.